

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particularii : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

VALERIU TRAIAN FREŢIU

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI EPISCOP ROMÂN
UNIT DE ORADEA-MARE. ASISTENT AL TRONULUI PONTIFICIU ȘCL.
VENERATULUI CLER ȘI IUBITULUI NOSTRU POPOR CREDINCIOS DAR ȘI MÂNTUIRE DELA DOMNUL !

*„Insuși Isus a stătut în
mijlocul lor și le-a zis lor :
pace vouă”
Luca, 24. 36.*

vintele pline de mângăiere, de liniște, de siguranță și încredere: „Pace vouă”. Sufletele lor, cuprinse de spaimă, nedumerire și neîncredere în viitor, se liniștesc, se umple de curaj, în-

Iubiți Frați și Fii!
Era ziua a treia decând pe Calvar s'a îndeplinit opera mare a mântuirii. Unul născut Fiu al lui Dumnezeu și-a vărsat sângele și și-a dat viața, pentru ca pe omul căzut și osândit morții și pieririi, să-l răscumpere, să-l împace cu Dumnezeu și să-i redea viața pierdută a darului. Invățăceii Domnului, îngroziiți de cele întâmplare și cuprinși de frica Iidovilor, stăteau cu ușile încuiate. Inimile lor erau intristate și cuprinse de cele mai întunecate nedumeriri; erau cu totul neorientați și nesiguri de soarta lor de mâine. Deodată însă se face lumină, apare Acela, pe care

PAPA PIU XII

l-au văzut cum a făcut liniște și pe marea furtunoasă și venind în mijlocul lor le spune cu-

zările și grozăviile unui războiu mondial mai înfiorător ca cel trecut, ale cărui răni adânci

credere și bucurie, și „s'au bucurat ucenicii văzându-l pe Domnul” (Ioan, 20, 20).

Iubiți Frați și Fii! Sterea născă a noastră și a omenirii întregi este asemenea celei a Apostolilor după răstignirea Domnului. Suntem cuprinși de groaza unui războiu, a cărui izbucnire amenință omenirea din ce în ce mai înfiorător. Toate popoarele sunt stăpânite de cea mai sfâșietoare neliniște și nesiguranță pentru ziua de mâine. Înțelegerea între popoare întâmpină mari greutăți. Lumea întreagă fierbe și se pregătește la o deslănțuire a urei, care va aduce asupra sârmanei omeniri toate mi-

nici după 20 de ani nu s'au vindecat pe deplin.

Preafericitul Părinte Papa Pius XII, locțiitorul Domnului pe pământ, îngrijorat de soarta creștinătății și a întregii omeniri, a cărei Părinte este, în întâiul său cuvânt rostit în calitate de vicar al lui Hristos, propovăduiește pacea. Îi îndeamnă pe toți la pace, la pacea lui Hristos. Nimica nu ne lipsește mai mult decât pacea adevărată, nu cea bazată pe tratate, pe cari puterile cari le-au incheiat, le respectează până când sunt silite să le respecte, însă la prima ocaziune, când le pot răsturna, le răstoarnă, ducând omenirea la cel mai mare dezastru. Ci ne trebuie pacea, pe care a propovăduit-o Hristos și în ziua mării sale Invieri a împărtășit-o Apostolilor săi și de atunci neîncetat o împărtășește tuturor acelor, în ale căror suflete stăpânește Hristos. Ne trebuie pacea adevărată, pe care o propovăduiește Părintele creștinătății locțiitorul lui Hristos pe pământ, „*pacea, darul cel mai frumos al lui Dumnezeu, care întrece toată mintea, pacea, pe care toți cei cu bun simț nu se poate să nu o dorească, pacea, care se naște din dreptate și dragoste*“. Iată izvoarele adevărate ale păcii: *dreptatea și dragostea*.

Dreptatea, care dă fieștecăruia ce-i al lui. Îi dă lui Dumnezeu cinstea, ascultarea și dragostea, ce i-se cuvine ca Stăpânului, Ziditorului și Părintelui tuturor. Dă aproapei ceea ce i se cuvine, fără a căuta să faci nimănui vreo nedreptate. Numai dreptatea poate aduce pace între popoare, cari ii sunt datoare să-și potolească lăcomia de a se înbogăți din avutul altor neamuri și de a subjugă neamurile mai mici și mai slabe, cari și ele au dreptul lor primit dela Dumnezeu, de a se bucura de independența și libertatea lor națională și au dreptul lor inviolabil de a putea trăi în pace și a se desvolta spre binele fiilor lor și al omenirii întregi. Neîndreptățirea făcută fie individului, fie popoarelor, naște nemulțumire, neînțelegere, ură și duce la războaie.

Dreptatea întronată pe toată linia, va aduce pace, căci dreptatea și pacea sunt două surori nedespărțite. Una fără alta nu poate fi. Ai nimic dreptatea, ai răsturnat și pacea. „*Dreptatea și pacea s'au sărutat*“, ne spune Împăratul David (Ps. 84) spre a ne arăta, că ele sunt nedespărțite una de alta.

Alt stâlp susținător al păcii este *dragostea*, care pe oameni îi înalță către Dumnezeu și îi unește între ei. Dragostea, al cărei foc Hristos l-a adus pe pământ și despre care dânsul spunea, că dorește să ardă și să stingă în sufletele tuturor orice sentiment de ură, de răz-

bunare și de egoism. Dragostea lui Hristos „*indelong rabdă, se milostivește, nu pizmuește, nu se îndărătnicește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărăță, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr*“ (I. Cor. 13, 4-6) și pe oameni îi face să înțeleagă, că sunt fiii aceluiaș Părinte ceresc, deci sunt și trebuie să fie frați între sine. Dragostea lui Hristos de ar umplea toate inimele, atunci nimeni nu ar râvni la ce este al altuia și ar înceta nedreptățile, neînțelegerile și desbinările aducătoare de ură, împăcherile și dușmăniile între indivizi, între clasele sociale și nu ne-ar amenința încăerurile sângeroase între popoare.

Creștinismul dela primele lui începuturi totdeauna a stat în slujba păcii, propovăduind pururea dreptatea și dragostea între oameni. Nașterea Mântuitorului vestea „*pe pământ pace și între oameni bunăvoină*“. Pacea sufletească a fost scumpa moștenire, pe care Hristos a lăsat-o tuturor, cari vor fi adevărați ucenici ai lui, cărora în vorbirea sa cea din urmă le zice: „*Pace las vouă, pacea mea o dau vouă; nu v'o dau cum o dă lumea*“ (Ioan 14, 27). Hristos a știut ce soarte îi așteaptă pe Apostolii săi, căci înainte le-a fost spus, că „*nu este sluga mai mare decât domnul său și de m'au prigonit pe mine și pe voi vă vor prigoni*“ și totuși la întâia lui întâlnire cu Apostolii îi salută cu: „*Pace vouă*“, căci pacea lui Hristos nu este pacea oamenilor, ci este pacea sufletească, care nu constă numai în vieață tihniță și plăcută, ci constă în împăcarea omului cu Dumnezeu, în liniștea deplină a conștiinței și în iubirea lui Dumnezeu și a aproapei.

Aceasta pace adevărată, a propovăduit-o biserica în toate vremurile, zicând pururea fiilor săi: *Pacea să o urmați cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu*“ (Evr. 12, 14). Biserica în toate vremurile a propovăduit pacea și s'a rugat „*pentru pacea a toată lumea*“ și dacă ea tot întârzie să sălășluiască în inimele oamenilor, cauza e, că nu se urmează calea dreptății și a dragostei.

Iubiți Frați și Fii! Prin sfântul post și prin sfintele Taine, prin cari ne-am pregătit la mărița sărbătoare a Invierii Domnului, ne-au refăcut sufletește, ne-au curățit sufletele de păcat, de ură, de pizmă și orice patimă, împăcându-ne cu Dumnezeu, împăcându-ne conștiințele noastre și împăcându-ne cu aproapele nostru. Rugăciunile noastre să le alăturăm la rugăciunile, pe cari Preafericitul Părinte le înalță către cer pentru pacea a toată lumea și să cerem zilnic ca bunul Dumnezeu să ne dea pacea mult do-

riță și statornică. Să-l rugăm pe Domnul păcii, să ne dea darul său, ca în sufletele noastre pururea să avem pacea lui Hristos. Mulțumind lui Dumnezeu, că Maiestății Sale gloriosului nostru Rege Carol i-a dat ajutorul Său, să poată aduce pacea și înțelegerea între fiii neamului, să-l rugăm pe Hristos, care a înviat din morți zdrobind păcatul și omorând moartea, să dea tuturor Românilor spiritul păcii, al dragostei de frați și al bune înțelegeri și tuturor neamurilor să le dea spiritul dreptății și al dragostei, ca fiecare neam mulțumindu-se cu ce este al lui să nu asuprească pe altul, ci să vie pe pământ împărăția lui Dumnezeu, a cărei sosire o vom grăbi făcând să se împlinească voia Lui sfântă, precum în cer așa și pe pământ. Amin.

„De altfel fraților, bucurați-vă, fiți desăvârșiți, mângăiați-vă, una să gândiți, pace să aveți și Dumnezeu dragostei și al păcii va fi cu voi“ (II. Cor. 13, 11). Amin.

Dat în Oradea, din reședința Noastră episcopescă, la praznicul Învierii Domnului din anul 1939, al Episcopatului Nostru al XXVII-lea.

EPISCOP VALERIU TRAIAN

No. 1373/1939.

Dispozițiuni cu privire la orele de religie în școlile primare.

Pentru orientare Ven. Cler publicăm ordinul circular No. 33.712/1939 al Ministerului Educației Naționale cu privire la orele de religie în școlile primare :

»Referitor la orele de predarea religiei în școlile primare vi se aduc la cunoștință următoarele dispozițiuni :

1. Primele patru clase primare au 2 ore de educație moral religioasă, iar ultimele trei clase, cu program redus, o oră.

Deosebit de aceasta, Joia în cadrul străjeriei se mai face deasemenea și educația moral religioasă.

Directorii n'au voie să interpreteze altfel, sau să modifice programa și orariile. Cele prevăzute în orarii sunt pentru fiecare clasă. Ceea ce pot face numai, este să schimbe orele când ele coincid la două sau mai multe clase și preoții nu le pot face. În orice caz se va păstra pentru fiecare clasă câte 2 ore până la clasa 4-a inclusiv, și o oră pentru clasele superioare, plus datoriile ce le au preoții în cadrul străjeriei.

2. Veți raporta neapărat în raportul lunar pe Martie, cum se aplică învățământul religios în școlile din județul Dvs., fiind seamă că trebuie să Vă conformați dispozițiunilor de mai sus.

Deasemenea ne veți semnala școlile din județ, unde nu se poate face educația religioasă și pentru care motiv.

Asupra acestora veți raporta în fiecare lună prin rapoartele lunare.«

Oradea, 3 Aprilie 1939.

Nr. 1364/1939.

Concurs la parohia Petreu.

La parohia *Petreu*, (protopopiatul Marghitei), devenită vacantă prin transferarea On.-lui **Alexandru Terdic** la parohia Pișcolt, se publică concurs cu termenul de 25 Aprilie crt.

Oradea, Șed. Cons. din 1 Aprilie 1939.

No. 1194/1939.

Participarea elevilor și premilitarilor la serviciile religioase din sărbătorile naționale.

Spre orientarea Ven. Cler comunicăm, că prin Jurnalul Consiliului de Miniștri No. 669, publicat în Monitorul Oficial No. 47 din 25 Februarie crt., în ce privește participarea elevilor și premilitarilor la serviciile religioase, ce se oficiază la solemnitățile naționale și ale Familiei Domnitoare, s'a decis că :

Premilitarii vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciune ale cultelor cărora ei aparțin. (Art. III.)

Elevii școlilor de Stat sau confesionale vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciune ale cultelor cărora ei aparțin«.

Oradea, Șed. Cons. din 1 Aprilie 1939.

— **Misiuni sfinte la Carei.** Credincioșii noștri din Carei au avut, în zilele de 28 Martie și până la 2 Aprilie sfinte misiuni pe care le-a predicat P. *Ion Gârleanu*. Pentru a înlătura aglomerația, s'au ținut predici speciale pentru elevi, pentru ucenici și pentru Domnișoare. În fiecare zi însă la orele 19, s'au ținut predicile pentru cei adulți. Biserica a fost mereu plină de lume dornică de reînnoire sufletească. Cumincăările cele multe au fost cea mai bună dovadă a reușitei misiunilor, Neobositul Vicar, Rev.-mul *Alex. Gera*, M. Onorații *I. Lobonțiu* și *V. Terdic* precum și ceilalți preoți-profesori din Carei au stat mereu la dispoziția credincioșilor și a elevilor pentru ascultarea mărturisilor.

Reuniunea Mariană care a promovat aceste misiuni poate fi mulțumită că a contribuit în așa largă măsură la primenirea sufletească a credincioșilor din Carei.

Soyez le bienvenu!

Nous saluons avec respect, admiration et amour l'illustre représentant de la grande nation française, soeur aînée et maintes fois bienfaitrice de la Roumanie, Mgr. Beaussart.

La grandeur française est chose providentielle, héritière des plus importants chefs de l'humanité tout entière, de Clovis à Charlemagne, de Saint Louis à Sainte Jeanne d'Arc, d'Henri IV à Louis XIV, de Napoléon I au maréchal Foch.

Cette grandeur nous est d'autant plus chère qu'elle est chrétienne.

Les rois français portèrent avec fierté le titre de rois très chrétiens, et la nation française s'appelle toujours la fille aînée de l'Église de Rome.

On connaît partout les faits de Dieu par les Francs (gesta Dei per Francos).

Saint Martin, évêque de Tours, est un des saints les plus populaires de la chrétienté. Sa biographie a été répandue dans ces régions du Proche-Orient par Saint Nicetas de Remesiana, apôtre de Dacie. Nombre de paroisses, d'églises, de localités portent son nom même chez nous.

Et qui ne connaît pas Saint Remi, archevêque de Reims, qui adressa à Clovis les célèbres paroles: „Courbe la tête, fier Sicambre, adore ce que tu as brûlé, brûle ce que tu as adoré“?

Et Saint François de Sales, autre évêque français, n'est-il pas le patron céleste des tous les écrivains catholiques, et le curé d'Ars, Saint Jean Vianney, patron aussi de tous les prêtres?

Et Sainte Thérèse de l'enfant Jésus n'est-elle pas la patronne des Missions et Sainte Bernadette Soubirous la petite, mais si puissante confidente de l'Immaculée?

Voilà tant de raisons pour resaluer avec enthousiasme l'illustre évêque auxiliaire de Son Éminence le cardinal Verdier, archevêque de Paris dont la grande oeuvre, les 110 nouvelles églises de la Ville-lumière, fait l'admiration de l'univers; nous lui répétons:

Soyez le bienvenu!

„VESTITORUL“ [„Le Messenger“]

Bine ați venit!

Salutăm cu respect, admirațiune și dragoste pe ilustrul reprezentant al măreței națiuni franceze, sora cea mare și de atâtea ori binefăcătoare a României, Prea Sfinția Sa Beaussart.

Măreția franceză este lucru providențial, moștenirea celor mai de seamă căpetenii ale omenirii întregi, dela Clovis la Carol cel Mare, dela S. Ludovic la S. Ioana d'Arc, dela Henric IV la Ludovic XIV, dela Napoleon I la mareșalul Foch.

Această măreție ne este cu atât mai dragă, cu cât e creștină.

Regii francezi purtau cu mândrie titlul de regi prea creștini, iar națiunea franceză se chiamă totdeauna fiica cea dintâi a Bisericii Romane.

Pretutindeni sunt cunoscute faptele lui Dumnezeu săvârșite de Francezi (gesta Dei per Francos).

S. Martin, episcop de Tours, este unul din cei mai populari sfinți ai creștinătății. Biografia sa a fost răspândită în aceste ținuturi ale Răsăritului Apropiat de S. Nichita din Remesiana, Apostolul Daciei. Multe biserici, parohii, chiar localități îi poartă numele și la noi.

Și cine nu cunoaște pe S. Remi, arhiepiscop de Reims, care a spus lui Clovis celebrele cuvinte: „Pleacă-ți capul, mândre Sicambri, adoră ceea ce ai distrus, distruge ceea ce ai adorat?“

Și S. Francisc de Sales, alt episcop francez, nu este el patronul ceresc al tuturor scriitorilor catolici, iar parohul de Ars, S. Ioan Vianney, același patron al tuturor profeților?

Dar S. Tereza a pruncului Isus nu este patroana Misiunilor și S. Bernadeta Soubirous, mica, însă puternica confidentă a Imaculatei?

Iată atâtea motive de a saluta din nou cu entuziasm pe ilustrul episcop auxiliar al Eminenței Sale cardinalul Verdier, arhiepiscop de Paris, a cărui mare operă, cele 110 de biserici nouă din orașul-lumină, face admirația lumii și de a-i repeta:

Bine ați venit!

„VESTITORUL“

Impasibilitate

Valoarea învierii lui Cristos pentru întreaga credința noastră o încrestează apostolul Pavel cu fraza: »...dacă n'a înviat Cristos zădarnică este credința voastră și voi sunteți încă în păcatele voastre« (I Cor. 15, 17). Cu alte cuvinte: dacă din tot ceea ce a înfăptuit Dumnezeu pentru mântuirea noastră, numai acest singur lucru, învierea lui Isus, n'ar fi avut loc, totul s'ar dărâma, ar fi ca neavenit. Și e firesc, doar aci se încheie reabilitarea noastră în întregime. Numai omul de după învierea cea de obște poate să găsească totală potrivire în asemănarea sa cu omul din starea dreptății originale. În traiul vieții noastre de aici, suntem încă numai pe calea și în puțința ridicării.

Cristos, făcându-se întru toate — afară de păcat — asemenea nouă, a dus trupul omenesc la treapta mării de după înviere, menirea fiecărui creștin: »căci de nu învie morții nici Cristos n'a înviat« (I Cor. 15, 16), apoi »așa e învierea morților: samănă-se trup întru stricăciune, scula-se-va întru nestricăciune, samănă-se întru nemărire, scula-se-va întru mărire... samănă-se trup animal (cu suflare), scula-se-va trup spiritual« (I Cor. 15, 42—44).

Această situație înălțată, în care se găsește trupul în mărirea de după înviere, cel ce mai înainte fusese izvorul și obiectul atâtor neajunsuri, este culmea creată de cele patru însușiri ale trupului mărit, între cari locul întâiu îl ocupă impasibilitatea.

Dacă în această viață pământească sufletul este supus și des, des, atras de neajunsurile trupului stricăciunii, în viața de nestricăciune se inversează rolurile. Sufletul își asumă în întregime stăpânirea trupului, trupul se conformează, adică se va conforma și orienta după o supunere desăvârșită cerințelor sufletului, făcându-se astfel părtaș de nemurirea lui; va reveni originala nemurire a trupului cu toate anexele. Va fi impasibil, adică nesupus nici unei porniri interne și materiale din rândul pasiunilor, și nici înrăuirilor externe. Forma substanțială a trupului omenesc este sufletul, care va stăpâni atunci cu desăvârșire și fără stîngherire, fără a permite ca influențe străine să turbure pornirile și așa să fie atins trupul în independența lui; doar forma substanțială își stăpânește materia și dominează asupra ei, în așa fel ca toată să fie îndrumată într-o direcție firească, naturală ca țintă și mers.

Or, sufletele după înviere vor fi supuse în mod stabil și inamovibil voinței lui Dumnezeu, bucurându-se de fericire; trupurile supuse sufletelor, deci și pasiunile permanent stăpânite prin biruința sufletului asupra trupului, așa că nici pornirile interne nici influențele externe nu vor putea îngreuna viața aceea spontană. S. Augustin spune cu dreptul, că în trupurile acele va fi atâta ușurință câtă fericire, »tanta facilitas,

quanta felicitas«. Nu supărare, nici mânie, nici enervare, nici foame sau sete, sau orice altă dorință, nimic dăunător nu-l atinge și nu-l mai impresionează pe omul din posesiunea fericirii.

Dacă aceasta este o perfecțiune, și este de fapt, are și grade.

Vieța de aici încă este o viață, inferioară față de cealaltă, dar și perfecțiunile ei vor fi mai mici în grad. Despre o impasibilitate oarecare și aici poate fi vorbă și încă cu foarte mare rol. Nu trebuie însă confundată cu indiferența, care e greșita nepăsare în fața lucrurilor și problemelor de seamă. Impasibilitatea este menținerea acelei independențe, în care să nu te lași nici prea supărat nici prea înveselit tocmai pentru ca să nu-ți pierzi niciodată capul, ci să rămâi pururea stăpân conștient, legând mereu însemnătatea momentului de trecut și viitor, și așa, netezind asprimea influenței momentane, precum și profunzimea neajunsului momentan. Turburarea este la baza răsturnării, cine urea să scape n'are decât să nu se lase atins, să combată forța prea mare a impresiilor, ca nu cumva în urmă să ajungă robul valurilor. Orientarea justă și scutirea de atingerile turburătoare este însemnată pentru bunul mers al sufletului, pentru viața individuală, dar nu mai puțin se poate spune acest lucru despre toată structura socială. Aceasta are nevoie, și este îndrumată bine, numai de imbaldurile diriguitorilor oameni impasibili, cari fără să-și piardă capul pot să dea lucrurilor reale însemnătate ce-o au.

Așa ne învață Cristos care a biruit și moartea, arătându-ne cum să biruim și noi toate, până și moartea, pentru aceea țintă care este așezată înaintea noastră pentru după moarte. Iarși sfântul Pavel zice (I Cor. 15, 19): »și de nădăduim în Cristos numai pentru viața aceasta mai ticăloși suntem decât toți oamenii« și: »drept aceea, iubiții mei frați, fiți statornici, neclățiți, sporind întru lucrul Domnului pururea, știind că osteneala voastră nu este deșartă în Domnul« (58).

Statornici, neclățiți, adică impasibili.

G. S.

— **Lăsămîntul Papei Pius al XI-lea Colegiului de Propaganda Fide.** Înainte de fericita sa moarte, Pius XI a lăsat toate obiectele sacre aparținătoare capelei sale private Colegiului de Propaganda Fide. Aceste obiecte, formate în mare parte din ornamente bogate, oferite de creștinii chinezi, au fost predate de foștii săi camerari Mgr. Confalonieri și Venini, Em. Sale Card. Fumasoni-Biondi. Prefectul Congregației de Propaganda. Cu câtă venerația vor fi păstrate ca un scump tezaur!

Să ne scrutăm conștiința . . .

Să ne reamintim mereu, că în Dumineca sfintelor Paști am fost mântuiți noi cei dela aceasta graniță. Acum douăzeci de ani, Aradul, Bihorul, Sătmarul și Maramureșul, cu adevărat au cântat, ca pe vremea apostolilor: Invierea ta Hristoase mântuire ne-a adus. Aceasta minunată coincidență, așa este de simbolică, încât nu o putem considera de incidentală.

Părțile ardeleni au primit libertatea națională drept cadou de Crăciun, ca o mare bucurie, din partea pruncului Isus. Pentru cei de acolo Românismul însemna renaștere întru Domnul. Noi cei de aici am rămas încă lăsați la o parte, așa cum am fost de altfel în tot cursul istoriei: Ardeleni Ungureni. Așa ne-a fost scris, să mai răbdăm încă toate grozăviile lunilor amare ce au urmat, dând noi martiri, răbdând noi schingiuri și umiliri — ca să dăm întreaga dovadă de ceace suntem și vrem.

Pentru noi, martirajul era dovada existenței și răbdarea umilirilor strigăt de prezență. Din moși și strămoși aceasta a fost soarta românismului de pe acestea meleaguri, asupra cărora căsca în permanență gura de figru a dușmanilor gata să se năpustească. Toate le-am răbdat, suportat și infruntat, dar nu ne-am clătinat — grăniceri cu o grea tradiție istorică. Chiar când câte unul, de teamă ca să nu fie pierdut, a avut o clipă de rătăcire, pe urmă, în taină, s'a căit cu amar.

Paștile noastre, sfânta sărbătoare salvatoare de Neam, trebuesc îmbrăcate în legende, din care să învețe generații multe, că este o legătură strânsă între Cer și pământ, Dumnezeu și Om, faptă și răsplată. Cei de acum douăzeci de ani scăpați din gura morții trupești și mântuiți de peirea sufletească, când cu lacrimi în ochi și-au văzut scăparea, simțeau și știau, că: Cu noi este Dumnezeu. Oare noi, înfundați în conștiința noastră, ce senzație avem despre Dumnezeu — în ziua învierii Sale și a noastre? Iată singurul gând care trebuie să ne preocupe în aceasta zi de aniversare dumnezească și românească? Oare avem curajul întreg de a nu rămâne datori cu răspunsul creștinesc și românesc în același timp?!

Invierea din anul 1919 este mărturie neperitoare și atotgrăitoare, că până la aceasta dată, Neamul nostru cale bună a urmat, neobosit la drum, astfel că bine a meritat. Ce dovezi avem întâi pentru noi și apoi pentru alții, că nu ne-am abătut din direcția trasată de înaintașii noștri? Noi cei înviați ne simțim vii și azi în toată vigoarea puterilor noastre sufletești? Să-și pună unul fieștecare sieși întrebarea, înainte de a avea curajul să ne gândim la alții.

Paști creștinești și românești vă contopiți într'o singură zi, ca o ființă nedespărțită pentru noi cei de aici, văzut-am doară atâția cu proprii noștri ochi minunea și simțitu-i-am cu întreg sufletul nostru toată

măreția. Să ne refacem întreaga noastră înfrigurare sufletească de acum două decenii și să o transmitem tuturor pe care îi întâlnim în cale, ca să li se călească credința și să li se întărească nădejdea, dar să se știe că numai țaria credinței în Dumnezeu poate da putere nădejdei în Neam.

Poate nicidecum vremea nu a fost mai potrivită și împrejurările mai actuale. Zilele trecute încă odată ne-au adus aminte: omule, românule în grija Celui de Sus suntem cu toții în fiecare clipă. Nicidecum să nu ne încredem, ca să nu ne îndoim niciodată. Amintirile recent trecute trebuie să ne zguduiască conștiințele, iar Paștile acestea sunt cel mai minunat prilej ca să ne refacă sufletele.

Dr. V. Gherman

Cristos s'a sculat din morți,
începătură celor adormiți:
căci de vreme ce prin un om
a venit moartea, prin un om
e și învierea morților. Căci
precum mor toți în Adam, așa
și în Cristos toți vor învia.

I. Cor. 15, 20-22.

P. S. Sa Beaussart oaspetele nostru

P. S. Sa Henri Roger Marie Beaussart, s'a născut în 15 Iulie 1879, la Epinal (Vosges).

Studiile teologice le face în celebrul seminar Saint-Sulpice din Paris, de care se leagă atâtea mari capitole din istoria glorioasei spiritualități franceze.

La 29 Decembrie 1903 e hirotonit preot.

Tot din acest an funcționează ca profesor la Colegiul Stanislas, unde în 1928 devine director.

În 25 Februarie 1929 e canonic.

La 22 Februarie 1937, director general al Invățământului liber, adică catolic al Franței.

În 9 Octombrie 1938 e consacrat episcop de Elatée și primul auxiliar al Eminenței Sale cardinalul Verdier, arhiepiscopul Parisului.

Iată cine este distinsul nostru oaspe!

Episcopul Samuil Vulcan

Contribuții la o comemorare

I.

In curând se împlinesc o sută de ani de când huma vremelnică a fericitului episcop Samuil Vulcan a fost așezată spre odihnă în cripta vlădicilor uniți ai Orăzii.

De atunci s'au schimbat multe. Idoli după idoli au fermecat mulțimile, ca în urmă să fie zdrobiți, s'au perimat lozinci miraculoase ce păreau să capteze sufletele pentru veci și s'au abandonat multe ideologii ce se credeau sortite să consolideze o viață mai bună, mai trainică, mai justă. Câte nume ilustre în contemporaneitate au amorsat pe buzele urmașilor și au dispărut de odată cu piatra de căpătâi, doborâtă de vremuri și înghițită de bălăriile jintrimului.

— Cum curge vremea și ne 'ngroapă!

Și totuși figura de apostol a păstorului de suflete din jintrurile românești ale Orăzii, desminte dictonul poetului; personalitatea lui Vulcan, covârșitoare peste veac, refuză să ne părăsească. Din 25 Decembrie 1839, când frământatul vlădică român închide ochii, el a rămas prin faptele sale între ai săi. Păstoria lui a format o tradiție, urmașii au căutat să-l imite, iar cărturarii neamului s'au străduit să descifreze rostul existenței sale. Au simțit că viața lui a constituit o taină mare și prețioasă pentru noi care trebuie lămurită. Râvna sa a preocupat cum-pănite condeie academice și expresiile de recunoștință n'au fost precupețite. Nu lipsesc nici încercări de a stropi cu noroi o existență cu care s'ar mândri

oricare neam. Dovada cea mai eclatantă că figura prelatului român Orădan trăiește până azi printre noi și faptele vieții sale sunt capabile să trezească și acum interes și pasiune spre a fi cercetate și judecate.

Cu trecerea vremii o mulțime de probleme și-au găsit deslegare. Zgura de mărunțisuri, care întunecau cadrele naturale din istoria unei vieți, prin trierea firească a faptelor, a dispărut pe încetul; așa că astăzi ni se oferă o privire de ansamblu mai clară și mai unitară. Nu lipsesc nici sondagiile în adâncuri, pentru a cunoaște o viață încercată de fluctuațiile necrușătoare ale vremii în care a trăit; așa că privirea noastră se poate orienta cu suficientă siguranță în mijlocul unei lumi ce nu mai reclamă decât o încadrare și o ierarhizare justă.

Această operație reclamă din partea noastră, mai întâi, o delimitare a materialului ce vom trata. Preocupările care ne îndeamnă în această muncă, sunt orientate exclusiv de dorul de a înfățișa, în aceste momente de reculegere în vederea unui centenar dela moartea marelui episcop, străduințe ce pot prezenta interes pentru întreg sufletul românesc. De aceea eforturile și realizările sale în cadrul activității strict bisericești le vom lăsa de câmp de scrutare pentru alții, mărginindu-ne să utilizăm, din acest capitol, strictul necesar spre a lămuri o lume scumpă și accesibilă tuturor: năzuințele sale de ordin cultural, prin care râvnia să croiască o viață românească mai înaltă și mai conștientă.

Cu aceste gânduri pornim la drum.

II.

Origine și Experiențe

În 25 Octombrie 1806, când episcopul Samuil Vulcan primea sceptrul de episcop român al Orăzii, avea 48 de ani. Era, prin urmare, un bărbat care trecuse peste vârsta încercărilor, înzestrat cu o rețea ideologică a cărui schelet era bine precizat. Rămâne să fixăm câmpurile de experiență prin care trecuse, pentru a-i înțelege eforturile.

Odrăslă de țărani iobagi, el s'a născut în Blaj-Sat, la 1 August 1758¹⁾. În copilărie i-a fost dat să cunoască viața plină de asprimi și privațiuni în mijlocul unei familii sărace și umile. Griile acestea cu siguranță l-au învățat să înțeleagă partea serioasă a vieții, să asculte și să pătrundă plângerile juste și să

aprecieze situațiile câștigate nu numai ca privilegii personale, ci ca locuri de unde se pot alina suferințe și se poate revărsa binele pentru cei rămași jos, în mulțime. A cunoscut de aproape lumea țăranilor, cu sumane groase de pănură, cu palmele bătătorite în munca grea a țarinei, sub soarele torid al verii și cu fețele trase și asprite de intemperii anotimpurilor și necazurilor datorite situației lor sociale ingrate.

În mediul acesta va petrece suficient, pentru ca să-l poată cunoaște în cruda-i realitate. Dacă socotim că în anul 1783 era cleric la Viena în anul II, atunci ar fi terminat școala de obște la vârsta de 17—18 ani, după care cele cinci clase gimnaziale din Blaj și numai după aceea, în anul 1781, a plecat la studii mai înalte. Acum era un flăcău de 23 de ani, cu sufi-

¹⁾ Cf. Dr. Iacob Radu: *Istoria Diecezei Române Unite a Orăzii*. 1930, pag. 92.

cientă înțelegere pentru ce lăsa în urmă și cu o zestre considerabilă în suflet. Ducea cu sine, închisă în tainițele minții comoara prețioasă a frământărilor din ctitoria episcopului Inochentie Micu, înțelepciunea mănăstirei Sfintei Treimi, sămănată cu hărnicie de călugării luminați și inflexibili în doctrina severă, menită să înalțe un neam. Trăiau vii în sufletul său slovele primitive, încercate mai întâi pe nisip, în care și va scrie circularele vlădicești mai târziu și cunoștințele mai ample, ce-i deschideau o poartă miraculoasă în spre universalitate și obârșia noastră nobilă română. Cele cinci clase gimnaziale: *I. Principia, II. Grammatica, III. Sintaxis, IV. Rhetorica, V. Poesis*, dădeau tinerilor cunoștințe temeinice, cu orientare largă în lumea clasicilor latini și a scrierilor Sfinților Părinți ai Bisericii.¹⁾ Pe lângă acestea, mocrnirea surdă a nemulțumirilor față de perfidia și ura stăpânirii lumești, contra poporului de iobagi, din care cauză un vlădică Blăjan s'a exilat ca să moară departe de ai săi, la Roma, iar altul închis în mănăstirea dela Alba-Iulia, contribuia și ea la oțelirea conștiințelor și la trasarea unui ideal, care să fie vrednic pentru a i se jertfi o viață. Cu această merinde plecă la drum.

La Viena, în Seminarul Sf. Barbara, începu studii serioase teologice, pe care le continuă la *Agria* (1784) și apoi la *Lemberg*. De spiritul acestor institute îndrumătoare ale vieții ecleziastice din monarhie s'a resimțit întreaga biserică românească din Ardeal. O

¹⁾ Un caiet în 2 vol. din viața de școlar blăjan a canonicului I. Corneli, din anul 1781, ne oferă pagini de antologie din o mulțime de scriitori latini, ca: *Cicero, Cato, Horatius, Ovidius Naso, Catullus, Martialis, Lucretius Carus, Iuvenal, Persius, Claudianus, Cornelius Gallus, Seneca, Horatius Flaccus, M. Plautus, M. Manilius, M. Lucanus, P. V. Maro*, etc.

principală grijă a bisericii noastre, după unirea cu Roma, a fost să aibă un cler bine pregătit și disciplinat în cele spirituale. De aceea, în 1712, episcopul Atanasie Anghel, oprește sub aspre sancțiuni, hirotonirea preoților săi de către alți episcopi, unde »afară de cetit și de cântare nu se poftia altă învățătură«. Această măsură a fost luată pentru ca poporul românesc »să se mai poleiască« și lustruirea lui prin cultură, trebuia începută cu preoțimea.¹⁾ Seminarul din Blaj și cu deosebire școlile de teologie din Roma și Viena, făcură să ajungem în această direcție rezultate mai mult decât mulțumitoare. Așa că la începutul sec. XIX, un om exigent în cele spirituale, ca Petru Maior, putea să afirme, cu multă satisfacție, despre protopopii uniți, că »toți sunt învățați și întru știința teologică procopsiți« și că »prin hărnicia și cu cumpătul lor au stins urgia aceea între uniți și neuniți, carea mai înainte se vedea a fi neînvingă, cât acum nu numai nu se gonesc, nu se batjocoresc unii pe alții, ci încă cu prietenie frățească petrec laolaltă...²⁾ Biserica românească din Ardeal, de ambele confesiuni, încerca o ascensiune, tocmai acum când epoca fanariotă întunecase și dușe în decadență strălucirea sânguințelor unor prelați ca Varlaam, Dosoftei ori Antim Ivireanu, iar Carlovițul sârbesc se punea de-a-curmezișul aspirațiilor noastre naționale firești și ne dușmănea pe față.³⁾ Progresul nostru se datora școlilor înalte de teologie din Apus, în care intră în 1781 Samuil Vulcan.

V. Bolca

¹⁾ Cf. *Petru Maior*: Istoria Besearicei Românilor. Buda, 1813, pag. 376.

²⁾ Idem: pag. 118.

³⁾ *F. G. Laurençon*, profesor la Sf. Sava, în 1814, prezenta situația clerului muntean din punct de vedere moral și intelectual în culorile cele mai întunecate. Cf. *G. Bogdan-Duică*: Gheorghe Lazăr. București. Cultura Națională 1924 pag. 59.

Nădejdi sigure de înviere contemporană

Fii ai Sfintei Biserici, suntem fiii Papii. Oricine ar fi, noi îl iubim, îl venerăm, îl servim. Oricine ar fi, este alesul Spiritului Sfânt, este Vicarul lui Isus Hristos, Capul și Părintele nostru. Cu toate acestea, avem dreptul să ne bucurăm când Providența înalță pe catedra S. Petru o persoană eminentă, de primul plan în ordinea natură și a harului.

Pius al XII-lea, ales de Conclav în mai puțin de 24 de oare, în al 3-lea scrutin, prezintă lumii o alegere triumfală, plină de strălucire și autoritate. Ziarele, posturile de radio-emisiune sunt de acord cu capii statelor, cu oamenii de conducere, cu episcopii cu slujitorii tuturor confesiunilor creștine, ba chiar și necreștine, prietene ori dușmane, împrăștiate pe toată suprafața pământului, în a forma un plebiscit, care confirmă alegerea membrilor Sacralui Colegiu al Cardinalilor, preamărind calitățile, virtuțile, darurile superioare ale noului Papă.

În ziua alegerii, cât de nimerit o femeie simplă în piața S. Petru spunea: »El este pregătit, vorbește multe limbi străine, era moștenitorul, succesorul natural al lui Pius al XI-lea«. La acestea un preot tot atunci adăugă: »Pe cât de cult, pe atât de apostolic, suflet cu totul preoțesc, Pius al XII-lea este Papa providențial în aceste vremuri cu așa grave pericole, dar pline de nădejdi pentru Sfânta Biserică«.

Cât de plini de respect, francezii spun despre Pius XII: »Noi îl cunoaștem, l'am văzut la Lisieux, la Lourdes. Ce figură admirabilă, toată delicateță și pietate. Cum să nu-l iubim, cum să nu-i fim devotați până în adâncul inimii noastre?«

Această unanimitate de sentimente, exprimate atât de viu, aduce o tărie Bisericii, și încă ce tărie, pentru a trata interesele spirituale ale omenirii în fața puterilor lumești.

După două sute de ani, Pius al XII-lea este Papă

născut în Roma, pe malurile Tibrului, în cartierul Monte Giordano, botezat în micuța biserică a S. Celsie, crescut într-o familie profund creștină, devotată Scaunului Apostolic. Prin acest devotament este legată cu vechile familii romane devotate Papalității și fidele Sfântului Scaun.

Din fericită și inspirată inițiativă, Pius al XII-lea a trăit doisprezece ani în Bavaria și Prusia, a vizitat Anglia, Franța, Europa Centrală, Americile. A fost în mod excelent trimisul apostolic, legat al Papii la atâtea ocazii epocale pentru Biserica lui Hristos. Cunoaște mai bine ca oricine starea lumii, aspirațiile și lipsurile sale.

Familia Pacelli își are partea importantă la încheierea pactului din Lateran prin decedatul frate al Papii Pius al XII-lea. Avem depline nădejdi și dorim sincer pentru prosperitatea Bisericii și pentru binele sufletelor din Italia, pentru pacea acestei țări, dar mai ales pentru pacea întregii lumi, ca spiritul în care au fost încheiate să se mențină și întărească tot mai mult. Nimeni ca Pius al XII-lea nu este îndreptățit pentru această operă delicată și binefăcătoare.

Fiecare Papă are ca primă obligație menținerea cu intransigență a drepturilor Bisericii și a învățăturilor Mântuitorului. Dar nu este Papă care să nu aibă grija de a menaja susceptibilitatea, de a ușura întoarcerile, de-a alerga ca Păstorul cel bun după oile rătăcite de-a uni cu un cuvânt, la apărarea dreptății și la condamnarea greșelilor, o dragoste pastorală și evanghelică pentru persoane. De câțori Card. Pacelli n'a proclamat în meditațiile și discursurile sale înfățișarea supranaturalului care aparține virtuții dragostei?!

Adeseori noul Papă a vorbit despre misiunea apostolică a presei catolice, despre rolul ei pacificator. Încă Nunțiu la Berlin, reamintea publiciștilor menirea lor anume, de-a asigura primatul spiritului asupra materiei, victoria adevărului asupra erorii, imperiul dreptului asupra forței.

Cu ocazia Congresului universal al presei catolice din 1936, schișând programul de activitate al gazetariilor, cât de admirabil spunea: »Voi sunteți combatanți. Dușmanul este păgânizarea vieții moderne. Armele voastre consistă în a expune și difuza documentele papale. Ceasul bătăliei este acum, când renaște idolatria păgână a antichității, anume antagonismul de totdeauna între Neron și Petru, între Hristos și Pilat«.

Cât sens și adevăr contimporan nu ascund aceste rânduri!

Aducea aminte Cardinalul Secretar de Stat a lui Pius al XI-lea gazetariilor catolici, că dragostea adevărului nu trebuie să-i facă să-și uite de compătimirea față de cei cari greșesc; o tăcere adeseori e necesară, inspirându-se din dragostea dumnezească și spiritul jertfelnic, chiar în mijlocul luptei, când calomnia și ura pot să domnească. Chiar când sunt batjocorite lucrurile cele mai sfinte, apologetul catolic, deoarece

se inspiră din Spiritul lui Dumnezeu, va trebui să deosebească între greșală și între aceia cari greșesc.

Marele Părinte și Protector al Card. Secretar de Stat Pacelli, Pius al XI-lea, cât de exact, după ce îl cunoștea perfect, putea spune: »Secretarul Nostru de Stat spune ceace Noi voim să spună, ceace a îndeplinit totdeauna cu desăvârșire.

Cardinalul Pacelli a fost deplin pregătit pentru suprema chemare providențială, de a purta tiara papală. Sfânt este sufletul său, admirabilă și luminată inteligența, eroică voința. Pacea sufletelor se va afla nădăjduim cu tărie. Soși-va momentul ca să învie atâtea suflete turburate de curentul cel rău, prin acțiunea Vicarului lui Hristos, far de lumină, de tărie și pace.

Fii ai Papii, uniți în cinstire profundă și conștient sinceră a Vicarului lui Hristos, Români suntem dar Romani prin credință și sânge, fi-vom oare ultimii cum poate deja ne-am arătat, ca să urăm cu toată sinceritatea Sanctității Sale: »Dominus conservet Eum« pentru îndeplinirea atâtor idealuri? Considerat-am oare cum trebuie și îndeajuns, măreția momentelor, sau am rămas reci și indiferenți, ocupându-ne de rituri externe, forme moarte? Unde ne-a fost credința și conștiința în această realitate cutropitoare?

O autoexaminare personală și colectivă e necesară; s'o facem acum; ne-o impune adevărul și dreptatea. Să fie vie legătura între noi și Vicarul lui Hristos, vie fiind și reală a Sa față de noi; să facem aceasta, ca să se adeverească ceace spunea Hristos: »ca mai multă viață să avem«.

P. Dr. Petre Suciu

Cristos a murit odată pentru păcatele noastre, cel drept pentru cei nedreți; ca să ne aducă lui Dumnezeu, omorât fiind cu trupul, și înviat cu sufletul.

I Petru 3, 18

— **Ziua universitară.** Catolicii italieni, an de an obișnuesc să țină în Dumineca a V-a din Paresimi, aceea a Patimilor, o ziua închinată în favoarea Universității Catolice a Preasfintei Inimi din Milano. Anul acesta ziua de rugăciune și de dănie a avut loc în 26 Martie. Ea a fost precedată de conferințe și întruniri de propagandă, în cari s'a arătat și s'a expus ceea ce face Universitatea Catholică spre a răspândi și a da pentru viața civilă profesioniștii și dascăli nutriți cu principiile credinței și ale moralei creștine. A fost o zi într'adevăr bine organizată, ce a dat frumoase rezultate.

Curia Romană

Se știe că din Biserica catolică fac parte aproape 400 milioane de oameni. Deci, după cea mai recentă statistică, suprema putere spirituală a Pontificelui Roman se extinde la o parte însemnată din omenirea întreagă. E vădit în urmare, că aceasta însemnată parte a turmei cuvântătoare a lui Cristos necesită pentru cârmuirea ei spirituală un complex întreg de instituții, norme, dicasterii, tribunale și oficii, cari să administreze, în înțeles spiritual, Biserica. Inevitabilele infiltrații de elemente pământești vremelnice, până la cele onorifice, în această vastă activitate și multiplă coloratură nu scad cu nimica înalta valoare a activității desfășurate. Normele cari reglementează mersul acestor dicasterii, răspund în întregime gândului dumnezeescului Intemeietor al Bisericii. De fapt, aceste instituțiuni caută să pună în adevărată lumină spirituală, raporturile ce izvoresc din constituția dumnezească a Bisericii, între credincioși și autoritatea bisericească care-i cârmuește, raporturile autorităților bisericești între ele și ale credincioșilor între olaltă.

Toate chestiunile ce privesc misiunile diplomatice, raporturile dintre S. Scaun și guvernele țărilor, sunt rezolvate de Secretăria de Stat. Tot ceea ce privește cârmuirea generală a Bisericii, întru cât aceasta este societate spirituală, afacerile administrative și disciplinare, aparține Sacrelor Congregațiuni, Comisiunilor, Tribunalurilor și Oficiilor, cari împreună formează Curia Romană. Biserica și prin această vastă și complexă operă care se ocupă de mii și mii de chestiuni grele, dovedește o minunată pildă despre inteligenta și perfecta sa organizare, căreia nu-i scapă nimic din ceea ce interesează milioanele de suflete.

Aceste dicasterii, asemănătoare ministerelor din administrarea unei țări, se împart în: Congregații, cari au putere administrativă, Tribunale, cu putere judiciară și Oficii, cu putere executivă.

Locul întâi între aceste instituțiuni îl țin cele 11 S. Congregațiuni. Ele sunt constituite dintr'un anumit număr de Cardinali, în chip deosebit competenți în chestiunile cari privesc Congregația respectivă. În fruntea lor stă Cardinalul Prefect. Excepție fac Congregațiile: Orientală, Consistorială și S. Oficiu, a cărora prefectură sau șefie este rezervată Papei. În aceste, unul din Cardinali este locjiitor al Papei și se numește Secretar. În afară de Cardinali, fiecare Congregațiune își are funcționari superiori, cari sunt, în cele trei Congregațiuni amintite: Asesorul și Substitutul; iar în celelalte: Secretarul și Subsecretarul, și alți funcționari. Fiecare Congregație mai are așa numiții Consulți pentru studierea diferitelor chestiuni.

Azi Congregațiile române sunt următoarele:

Suprema S. Congregație a S. Oficiu, întemeiată de Papa Paul III în 21 Iulie 1542 pentru apărarea credinței și a moravurilor. Această Supremă

Congregație îngrijește și publicarea *Index*-ului cărților oprite. Ea este cea mai de frunte între toate Congregațiile, atingând nemijlocit chestiunile de credință și morală.

S. Congregație Consistorială, întemeiată de Sixt V, în 1588, pregătește chestiunile pentru Consistor, supraveghează bunul mers al eparhiilor și al provinciilor bisericești, cari nu sunt supuse S. Congregației de »Propaganda Fide«, examinează rapoartele cvincvenale ale Episcopilor, și face propuneri pentru numirea noilor Episcopi.

S. Congregație pentru Biserica Orientală, creată de Papa Benedict la 1 Mai 1917, se ocupă de tot ceea ce privește disciplina și riturile Bisericii Orientale.

S. Congregație a Sacramentelor, creată de Papa Piu X în 1908, se ocupă cu tot ceea ce privește disciplina celor 7 Taine, afară de doctrina despre Sacramente, care e de competența S. Oficiu și ceremoniile prin cari se administrează, cari se țin de S. Congregație a Riturilor. Acestei Congregațiuni îi aparțin Comisiunile cari tratează dispensele matrimoniale.

S. Congregație a Conciliului, întemeiată de Piu IV în 2 August 1564 cu menirea de a îngriji executarea hotărârilor Conciliului Tridentin, mai târziu dela Sixt V a primit și facultatea de a interpreta autentic decretul disciplinare ale aceluși Conciliu. Piu X a revocat aceste facultăți, iar Noul Cod de Drept Canonic (C. I. C.) nici pomenire nu mai face de ele. Azi această Congregație se ocupă în general cu disciplina Clerului secular și a credincioșilor, ca: observarea poruncilor cari privesc vieața preoților, ținerea ajunurilor, posturilor, sărbătorilor ș. a.

S. Congregație a Ordinilor Călugărești, întemeiată de Sixt V, în 1588, în forma ei de azi e constituită de Piu X și-și deprinde jurisdicțiunea asupra ordinilor religioase bărbătești și femești.

S. Congregație „de Propaganda Fide“, creată de Gregoriu XV în 22 Iunie 1622, îngrijește organizarea și bunul mers al misiunilor și se ocupă cu disciplina clerului și a credincioșilor din teritoriile misionare, adică din acelea regiuni unde ierarhia bisericească încă nu e constituită.

S. Congregație a Riturilor, întemeiată de Sixt V în 1588 și reformată de Piu X, îngrijește păzirea rânduielilor liturgice ale Bisericii latine și tipărirea cărților liturgice. Tot ea tratează cauzele de Beatificare și Canonizare ale Sfinților.

S. Congregație Ceremonială, întemeiată de Sixt V, în 1588, se ocupă de funcțiunile sacre ce se săvârșesc în Vatican de către Pontificele Roman — așa zisele Capele Papale — și acele la cari intervin în Roma Cardinalii (Capele Cardinalității). Prefectul ei este totdeauna Cardinalul Decan.

S. Congregație al Afacerilor bisericești extraordinare, întemeiată de Piu VII și reformată de Piu XI, se ocupă de afacerile cari au legătură cu legile civile ale țărilor, ca încheierea Concordatelor sau numirea episcopilor, când se cere și asentimentul guvernelor țărilor respective. Prefectul ei este întotdeauna Cardinalul Secretar de Stat.

S. Congregație a Seminariilor și a Universităților, întemeiată de Sixt V în 1588, supraveghează, conducerea, disciplina și administrarea Seminariilor, precum și a Universităților catolice și a Facultăților teologice și filosofice, în teritoriile cari nu sunt supuse S. Congregației »de Propaganda Fide«.

În afară de aceste 11 Sacre Congregații mai sunt 3 Tribunale, prin cari Pontifcele Roman își deprinde suprema putere judiciară, atât pentru forul intern, cât și pentru cel extern. Ele sunt:

Tribunalul Sacrei Penitențierii. Datează de prin evul mediu. Benedict XII i-a dat o organizare proprie, iar Piu X i-a determinat atribuțiunile, mărghinindu-le numai la chestiunile de for intern sacramental și extrasacramental. Are două secțiuni: una pentru chestiunile forului intern, cealaltă care se ocupă de indulgențe. În fruntea lui stă Cardinalul Penitențier Major, care are întreaga jurisdicție a acestui Tribunal, afară de cazurile în cari și dânsul trebuie să aibă avizul Papei.

Tribunalul S. Roate Romane. E numit așa pentru că judecătorii ei (auditores) la întruniri ședeau în cerc. Piu X în 1908 a reorganizat-o, dându-i un regulament special. Este tribunalul instanței de apel a cauzelor cari nu sunt rezervate în chip deosebit altor Congregațiuni.

Oficiile Curiei Romane sunt:

Cancelaria Apostolică,

Dataria Apostolică,

Camera Apostolică, în fruntea căreia stă Cardinalul Camerar (Camerlengo). Menirea Camerei Apostolice este să administreze bunurile temporale și Palatul Apostolic Vatican pe timpul vacanței Scaunului Apostolic, și să pregătească Conclavul.

Secretăria de Stat, cu cele trei secțiuni: a Afacerilor Extraordinare, a Afacerilor bisericești ordinare și Cancelaria Brevelor și a Scrisorilor latine.

Mai sunt apoi câteva Comisiuni speciale de ale Cardinalilor, ca: **Comisiunea pentru interpretarea autentică a Codului de Drept Canonic**, **Comisiunea pentru promovarea studiilor biblice** ș. a.

Iată cari sunt organele de cari se folosește nemijlocit Capul văzut al Bisericii, în cârmuirea corabiei mistice a lui Cristos.

CRONICI

— **Urăm sărbători fericite tuturor colaboratorilor, cetitorilor și prietenilor noștri, și le spunem din suflet: CHRISTOS A INVIAT!**

— **Hirotoniri.** În 25 Martie, la Bunavestire, I. P. S. Sa Episcopul diecezan a hirotonit întru *Diacon*, iar în Dumineca următoare, 26 Martie, a ridicat la treapta *Preoșiei* pe clericul absolvent *Petru Pop*. Acelaș a hirotonit în 28 Martie întru preot pe On. D. *Gheorghe Domuța*, profesor la școala noastră normală de băieți. În Dumineca Floriilor *Darius Man*, cleric, a primit Subdiaconatul.

— **Exerciții spirituale.** De sfintele Paresimi s'au primenit prin baia duhovnicească a sfintelor exerciții toți elevii și elevele dela institutele noastre diecezane. În Oradea la Institutul Notre Dame de Sion, unde au luat parte și alte școli secundare de fete, a cuvântat Păr. *Dr. Ioan Suciu*, profesor de teologie din Blaj (24—27 Februarie), în acelaș timp Păr. *Ion M. Gârleanu*, a predicat elevelor dela Liceul de fete și Școala Normală de conducătoare din Beiuș. În zilele de 28—30 Martie au ținut exerciții spirituale elevii Seminarului diecezan, predicându-le Păr. *Gheorghe Barța*, profesor la Academia teologică.

Păr. *Cornel Chira S. I.* a ținut obicnuitul curs de sfinte exerciții spirituale tinerilor leviți ai Academiei teologice în zilele de 28 Martie—1 Aprilie.

— **La Vadul Carol II**, cu mare afluență de popor s'a ținut misiuni sfinte în zilele de 22—26 Martie. Purtătorul cuvântului dumnezeesc a fost Păr. Franciscan *Iosif Celante*, paroh în Oradea-Ioșia.

— **Noui Prefecți de Congregații.** Preafericitul Părinte Papa Piu XII a binevoit a face următoarele numiri: Em. Sa Card. *Francisc Marmaggi* Prefect al S. Congregații a Conciliului; Em. Sa Card. *Iosif Pizzardo* Prefect al S. Congregații a Seminariilor și Universităților; Em. Sa Card. *Massimo Massimi* Președinte al Comisiei pentru interpretarea autentică a Codului de Drept Canonic; iar pe Em. Sa Card. *Federico Tedeschini* Arhipresbiter al Basilicei Vaticane.

— **Spre noi Canonizări.** Duminecă, în 26 Martie a. c., din porunca Sf. Părinte Papa Piu XII s'a cetit și s'a promulgat Decretul care aprobă două minuni săvârșite de Dumnezeu prin FERICITA GEMMA GALGANI, propuse pentru Canonizarea ei, și Decretul numit *Tuto*, pentru solemnă Beatificare a roabei lui Dumnezeu, Venerabila EMILIA DE VIALAR, întemeietoarea Institutului S. Iosif. La importanta ceremonie au luat parte, în afară de Card. Salotti, Prefectul Congregației Riturilor, Ex. Sa Secretarul, Promotorul General al credinții și alți numeroși prelați.

— **Programul de zi al Papii Pius XII când încă era Secretar de Stat.** Cardinalul Pacelli avea obiceiul să se scoale la orele 6.30. La 7.30 după meditație celebra sf. liturghie în capela apartamentului său privat. La 8.45 începea lungă și obositoare sa zi de lucru. La 9.15 precis, primea pe cei doi colaboratori intimi dela Secretăria de Stat: Ex. Lor Tardini și Montini, cu cari trata chestiunile urgente. La 10.30 urca în etajul II. al Vaticanului, unde era primit de Papa în fiecare zi afară de Miercuri și Joi.

Cu Papa, Secretarul de Stat se întreținea timp de o oră, apoi se reîntoarcea în biroul său unde începea audiențele, primind cardinali, diplomați sau alte personalități.

La 13.30, cardinalul Pacelli se retrăgea în apartamentul său pentru a lua o gustare ușoară și puțină odihnă. La orele 15 întotdeauna, orice timp ar fi fost, făcea o plimbare în satele din jurul Romei sau în Pincio, plimbându-se cât numai se putea pe jos.

La orele 16 se înapoia în Vatican așezându-se la birou unde rămânea până la 1 noaptea, afară de cele 30 de minute necesare pentru cină. În acest timp lung și greu plin de lucru, termina chestiunile grele și multe pentru care a meritat elegiul lui Pius XI. Era o muncă rapidă, tenace, neîntreruptă.

Noul Pontif are o atracție specială pentru exercițiile fizice și pentru viața în aer liber. Iubește aviația, a fost între primii cari au întrebunțat acest mijloc de locomotie, încă fiind Nunțiu în Bavaria. La Buenos-Aires, ca legat la Congresul Eucharistic internațional, făcu două sboruri asupra orașului în un aparat de turism și unul militar.

Iată cum trăia jertfit pentru Biserică Sfântul Părinte. Cu noua răspundere ce nu va fi capabil să facă?

— **Cincizeci de ani de viață a Operei Sf. Ap. Petru pentru clerul indigen.** Pentru a aduce cucernice omagii umilei dar apostolicei Ioana Bigard și pentru a arăta utilitatea și necesitatea operei sale, precum și dezvoltarea ei admirabilă, autoritățile ecleziastice și civile s'au unit la Caen în Franța. În acest oraș, Ioana a conceput ideea operei prețioase și providențiale a Sf. Apostol Petru pentru recrutarea și formarea clerului indigen. Această operă vede an de an cum se extinde cercul său de influență care răspunde atât de bine cuvântului de ordine dat de Vicarul lui Hristos. Pentru a sărbători aceste progrese s'au întrunit episcopi și distinși prelați în frunte cu Nunțul Apostolic Mons. Valeri. Dea Dumnezeu să putem și noi pătrunde importanța imensă ce o are această operă în evangelizarea lumii, cât pot face sufletele pline de harul supranatural, dar umile. Cât e de vigilentă S. Biserică să aleagă din mulțimea sufletelor pe cele destinate să facă să se lățească împărăția lui Dumnezeu.

— **În vederea alegerilor.** Em. Sa Card Van Roey, Arhiepiscopul Primat al Belgiei a adresat tuturor catolicilor belgieni o scrisoare pastorală îndemnându-i să facă rugăciuni speciale pentru buna reușită a alegerilor generale ce au avut loc în 2 Aprilie a. c., având ele o importanță deosebită pentru siguranța Patriei și a Bisericii. »Toți credincioșii. — spune Em. Sa — au datoriat de conștiință să muncească cât le

stă în putință pentru a asigura rezultatul norocos al alegerilor. Între mijloacele ce trebuiesc folosite spre acest scop, cele mai eficace sunt mijloacele supra-naturale, cari sunt la îndemâna tuturor. Noi cerem ca în toate parohiile și în toate comunitățile religioase să se organizeze, din Dumineca V a Paresimilor până la Florii inclusiv, o adevărată săptămână de rugăciuni. Prescrie apoi rugăciuni speciale către Preasfânta Inimă a lui Isus, Litaniile Preacuratei și rugăciunea către S. Iosif, ce vor trebui recitate după fiecare Liturghie solemnă ori privată, împreună cu poporul. Câtă grije pastorală! Ce dovadă de adevărat și curat patriotism, pilduitor pentru noi, nu dă Inaltul Ierarh! ?

BANCA UNIREA S. A. ORADEA

Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1938.

ACTIV: Cassa numerar efectiv 294.885, Disponibil la B. N. R. 44.497. Titluri românești cotate la bursă v. n. 40.000, v. r. 26.000, Plasamentul fondului de rezervă v. n. 40.000, v. r. 26.000, Portofoliu de Scont plătit în țară: Cambii fără garanții 2.696.855, Cambii garantate cu ipotecă 1, 292.200. — din care reescontat 190.000, Debitori din țară fără garanții 1.692.122, Debitori garanți cu ipotecă 1.097.971, Debitori beneficiind de moratoriu 16.435.305, Imprumuturi pe termen lung 3.247.215, Conturi diverse 162.749. Mobilier și rechizite 248.942. Total: 27.264.741 Lei.

Conturi de ordin: Cauțiuni statutare 390.000, Efecte în gaj în portofoliu 1.344.720, Ipoteci ces. garanții 16.048.400. Debitori de titluri 1.000.500, Depozite de titluri 405.000, Efecte spre incasare 2.000, Titluri în gaj 4000, Total: 19.194.620.

PASIV: Capital social 10.000.000, Fond de rezervă 39.843, Fond special pt. creanțe dubioase 333.594, Fond de pensii 185.664, Depuneri spre fructificare din țară cu livrete, pe termen 12.539.867, Creditori din țară 3.686.562, Angajamente de reescont în țară la B. N. R. 190.000, Conturi diverse 143.884, Conturi transitorii 32.101, Sold 113.226 Lei. Total: 27.264.741 Lei.

CONTURI DE ORDINE: Deponenți de cauțiuni statutare 390.000, Deponenți de efecte în gaj 1.344.720, Deponenți de ipotecă, ces. garanții 16.048.400, Deponenți de titluri în gaj 4.000, Deponenți de titluri 1.405.500, Remitenți de efecte spre incasare 2000. Total: 19.194.620.

CONTUL PROFIT ȘI PIERDERE: DEBIT: Cheltuieli de administrație: Salarii și indemnizații 280.955, Diverse 103.182, Dobânzi plătite la depuneri 209.792, Dobânzi plătite la reescont 5.285, Impozite și taxe 16.546, Beneficiul net 113.226. Total: 728.986 Lei.

CREDIT: Dobânzi incasate: a) Dela Debitori 221.897, b) Dela Portofoliul de scont 496.838, Comisioane 6.651, Venitul portofoliului de titluri 3.600. Total: 728.986 Lei.

Consiliul de Administrație.